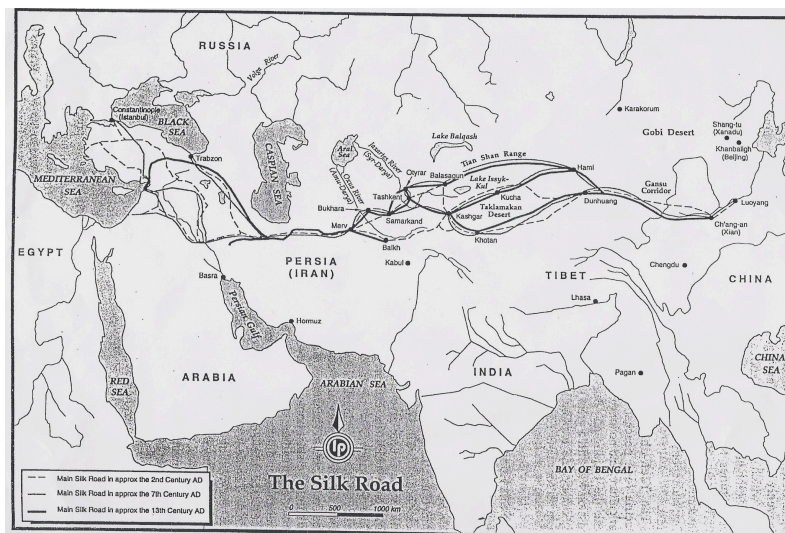

תמונות לספר 'מאחורי מסך המשי'

רועי צאן פושטונים באפגניסטן

דרכי המשי מקאי-פנג-פו בסין ועד לחופי הים התיכון

מרקו פולו בחצרו של קובלאי חאן בשנת 1280

'דרכי המשי' מקאי-פנג בדלתא של הנהר הצהוב ועד למזרח התיכון.

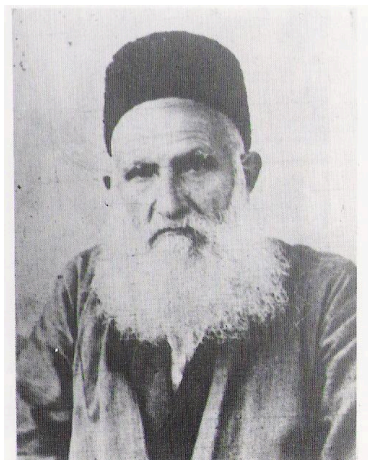

קבר בפרס בסגנון האמנות התימורידית

בית העירייה בטבריוז. נבנה על-ידי אדריכלים גרמניים ב1934

מולא מרדכי אקלר

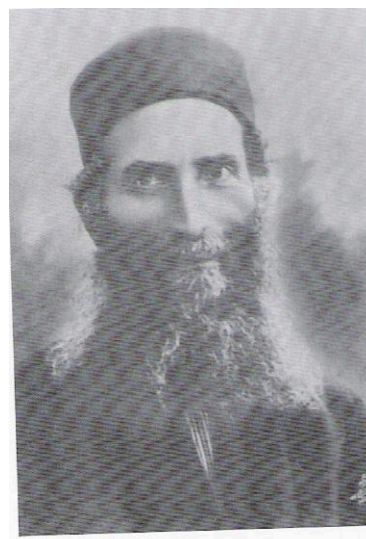
(1850-1936)

סדור תפלה
ל'ימי השבת
 כמנהג ספרדים
 ומתורגם בלשון פרסית
 ונקרא
עזרת שבת
 ומתורגם על ידי הצדיק וחמיד
 רבי מרדכי אקלר הי"ו
 בהשתדלות ובהוצאות האחים מ'
 דוד ושלמה ונוריאל ויהודא
 לעילוי נשמת אבותם רבי מתתיה בן רבי
 אהרן הכהן חנצביה.
חלק שני
 נדפס
 בעה"ק ירושלים תוכב"א
 לסדר וזאת התרומה לפ"ק
 בדפוס א. ליבוש כתבא, אצל שער יסו.

סדור תפלה
ל'ימי החול
 כמנהג ספרדים
 ומתורגם בלשון פרסית. ונקרא
עבודת התמיד
 תרגמה ש"רה בתוסת הח' הרב
 הצדיק מ' מרדכי אקלר יצ"ו
 דפוס ש"רה בדפתי כראוראן ט' דוד
 שלמה נוריאל יהודה ולדאן
 מרחוס ח' מתתיה בן מ' אהרן
 הכהן.
חלק ראשון
 נדפס
 בעה"ק ירושלים תוכב"א
 בשנת לא תחסר כל' בה לפ"ק
 בדפוס הרמ"נ לעווי ושותפיו הי"ו

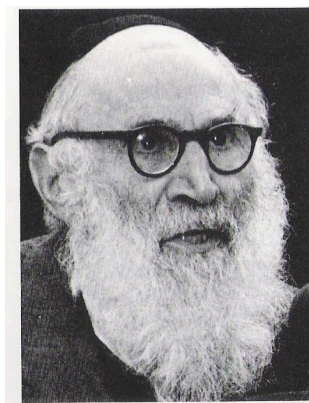
חנינא מזרחי

הרב רחמים מלמד הכהן
(1866-1932)

הרב פרופ' ע"צ מלמד, 126

הרב פרופ' ע"צ מלמד
 חתן פרס ישראל 1987
 חוקר המשנה והתלמוד, בלשן

הרב מנחם הלוי
 (1884-1940)
 מחנך, משורר ומנהיג קהילה

הסופר אברהם עמיצור

בעל 'הגדר'

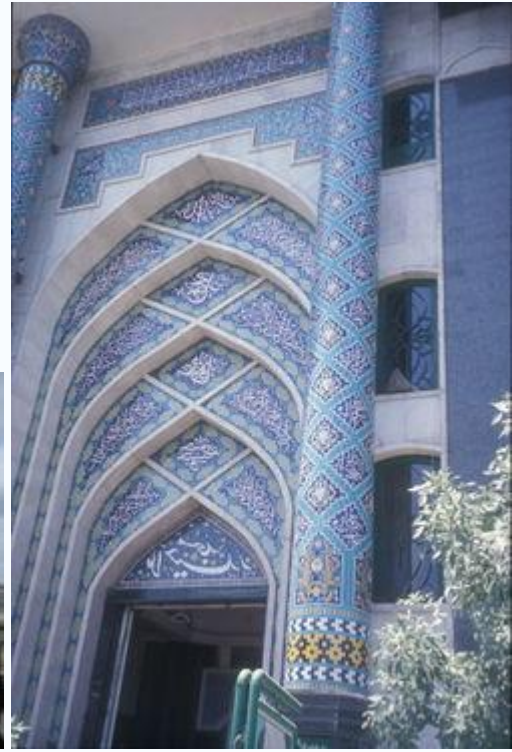
המדפיס רפאל חיים הכהן

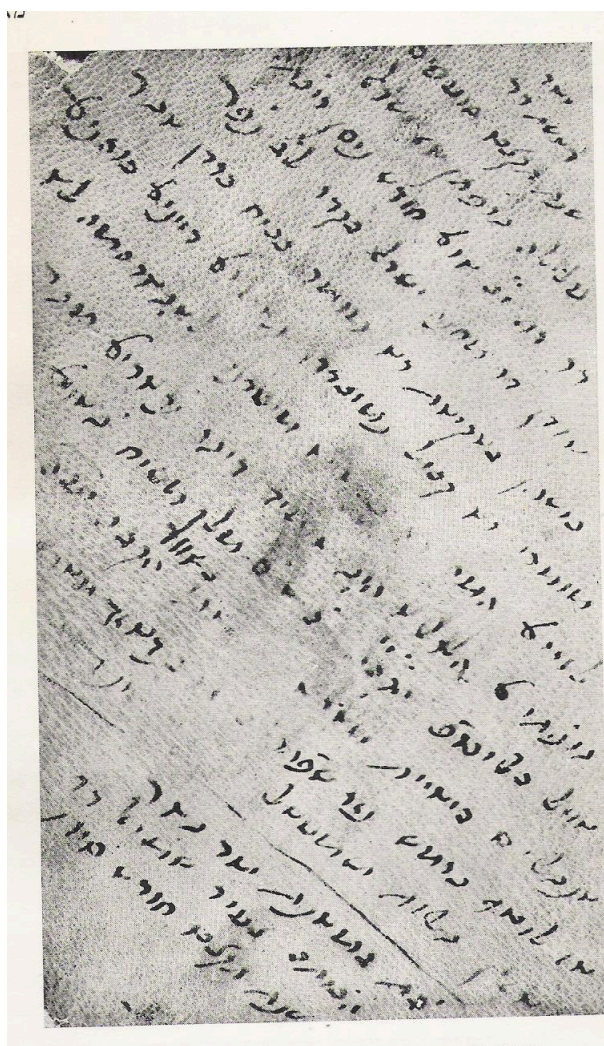
רפאל חיים הכהן

בעל 'אבנים בחומה'

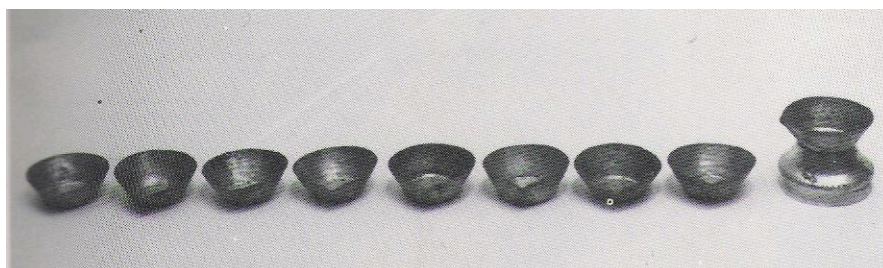

היכל הקבר הקדוש של האימאם עלי ריזא וכניסה למסגד מולא חידר במشهد

תעודה משנת תקצ"ט (1839)

על פרשת אינוסם של יהודי משהד

כתובה מוסלמית משל האנוסים משנת 1306
להג'רה (1888/9). העדים חתומים
החתן ניסן בן משיח

כתובה יהודית בקהילת האנוסים, תרס"א (1901)

עברית (

והכלה שרה בת משיח

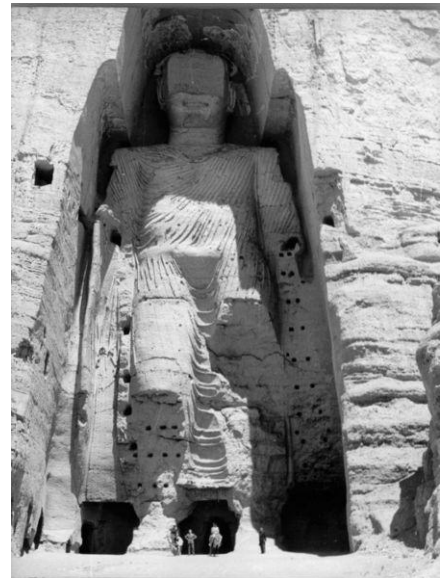
פאתולה ליוויאן וארוסתו
בטקס האירוסין. משהד 1925

טאבר חכימיאן עם בנו
והילדה שהובטחה לו כארוסתו.

ילד פושטוני ותרנגולת במחנה פליטים בבלוצ'יסטן

מימין: פסל בודהה מתנשא לגובה 55 מטרים, חצוב בסלע בעמק במיאן לפני שפוצץ על-ידי הטאליבאן

משמאל: ראש בודהה טיפוס לסיגנון 'גנדהארה בודהה'

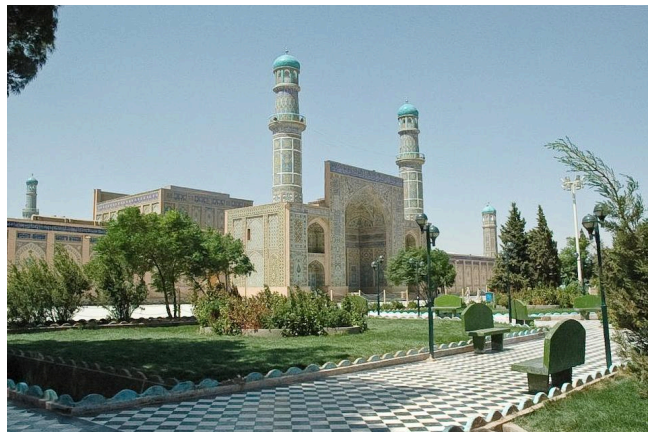

הספורט הלאומי של אפגניסטן 'בוז קאשי' –

'משיכת הכבש' תוך כדי דהרה

מחידושי הזמן – המלמד ותלמידותיו

המסגד הגדול של הראת 'ג'ומעה מסג'יד'

'מחלה גארדי' - מוכרי שטיחים
נוודים עם מרכולתם

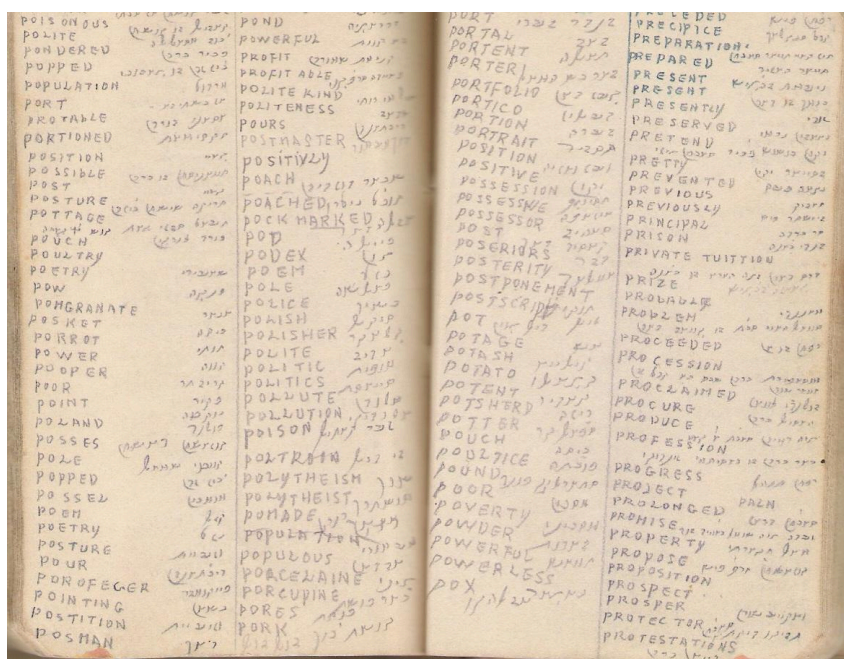
נער שואב מים. המים שנשאבו
מבריכות פתוחות היו מקור תחלואה

אסיר ציון
שמואל שבתאי דדאש

פעל למען נדחי ישראל

מאת שמואל שבתאי דדש

1. "אל רם חסין יה" - סימן שלמה חזק

El ram ha-sin yah sho-ken Ca-li-yah,
el ram ha-sin yah sho-ken Ca-li-yah.
Ma-her go-el le-Cam shiv-tei yah,
ma-her go-el le-Cam shiv-tei yah.
Ma-her go-el le-Cam shiv-tei yah,
go-el le-Cam shiv-tei yah,
go-el le-Cam shiv-tei yah.

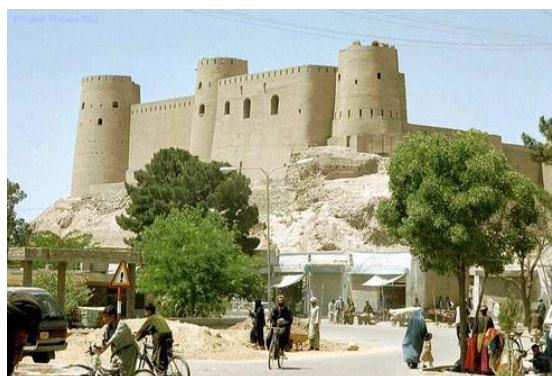
ממראות הבזאר 'כ'אהיר ח'אנה' (Khair Khana) בקאבול. רוב הנשים לבושות ב'בורקה' כחולה
הן מטעמי מסורת והן מטעמי ביטחון אישי וחוסר אמצעים

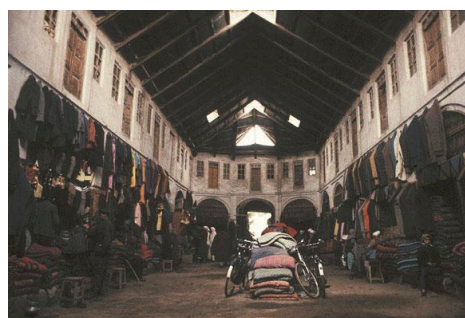
דאר-אול-אמאן – ארמונו המופצץ של המלך אמאן אללה ח'אן, שנבנה על-ידי הגרמנים

קריאה במגילה, קאבול - פורים 1966. צילמה: אידה כהן¹

המצודה ושרידי החומות של העיר הראת

הראת. השוק המקורה. פעם היו כאן בעיקר יהודים.

¹ ראה כהן-נוסעים (1971).

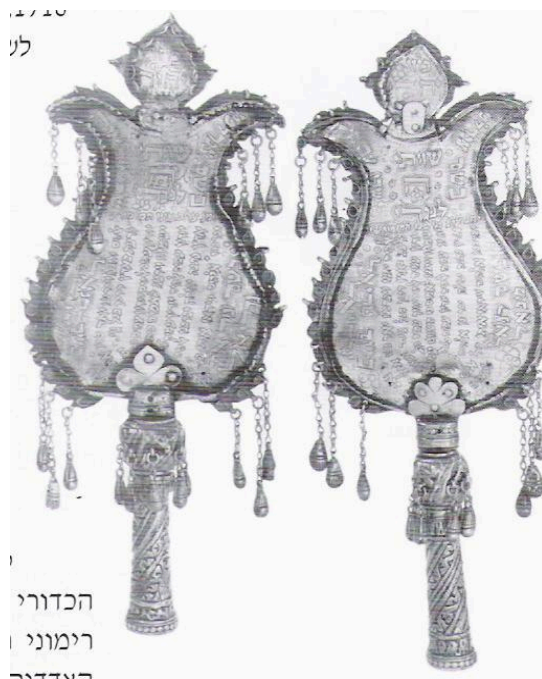

מוסלמיות בבורקה.

יהודיה בחצר ביתה מעשנת קליון

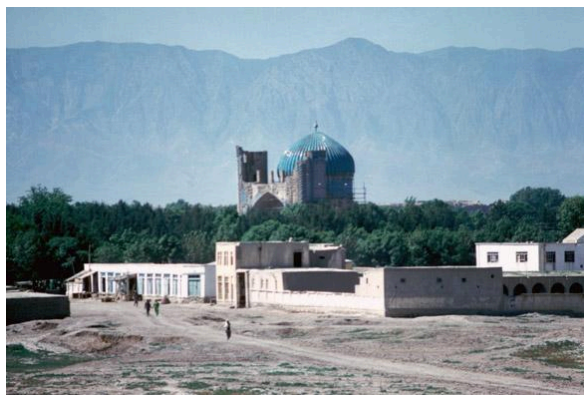
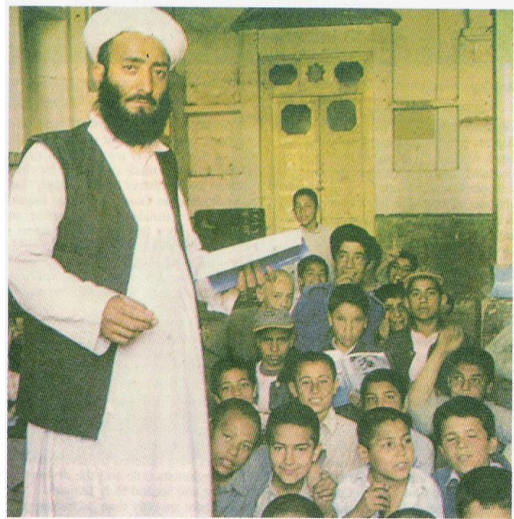
הפנים כוסו ברשת

פניה גלויות

הכדורי
רימוני
הצדדיר

צמד רימוני כסף שטוחים לקישוט ספר תורה (הראת, אפגניסטן)²

באלך. עמק פורה והרים נישאים סביב

מוסא גול

סוחר אמיד ותעשיין (1926)

תרם מטוס למלך

נער פושטוני, 'שאגרד' - שוליית מוכר הכובעים, בשוק המקורה בקנדהאר

'המסגד הכחול' במזאר-י שאריף

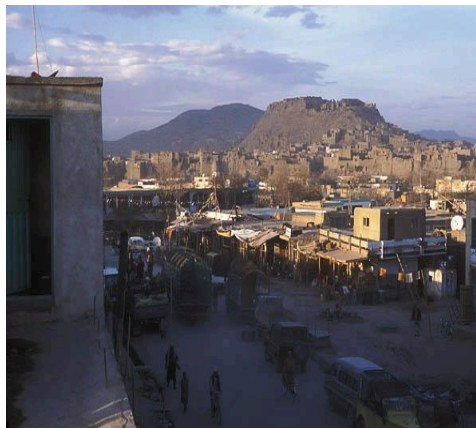
פרשים דוהרים בתחרות ה'בוז- קאשי'

שרידי חורבות שערי העיר ח'ולם (תאשקורגאן) – הרים סביב לה

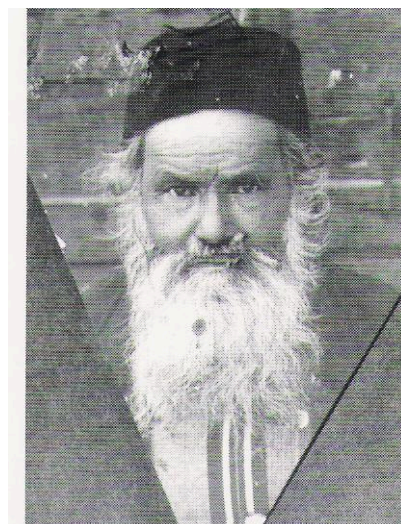
פועלים מקומיים מייבשים פרוות
קרקול בקרוואן-סאראי באנדכ'וי

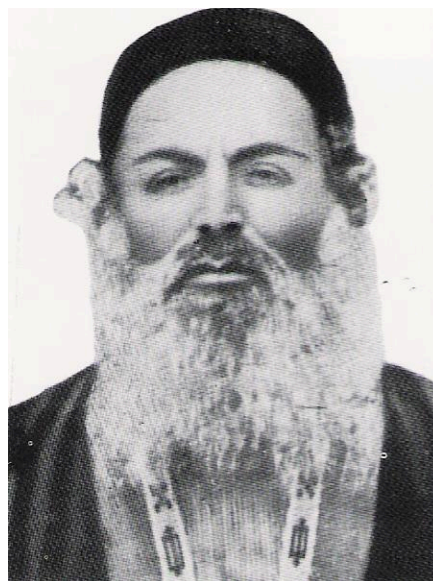
השוק, המצודה והחומות

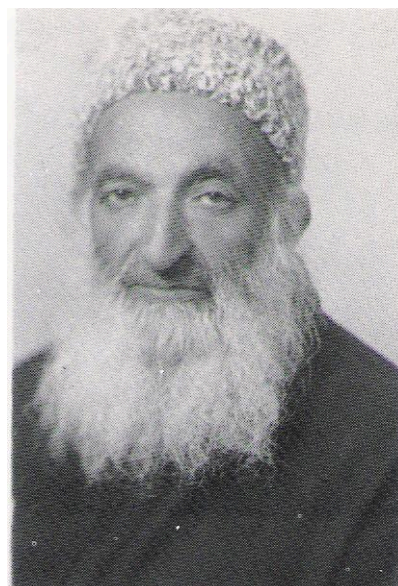
המינרט שהקים השולטן הגזנווידי
באהראם שאה (מאה 7)
מתנשא לגובה 43 מטרים

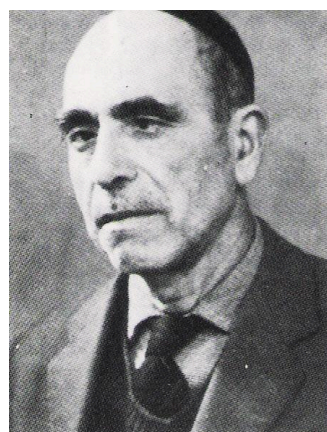
מולא בנימין גול שאולוף

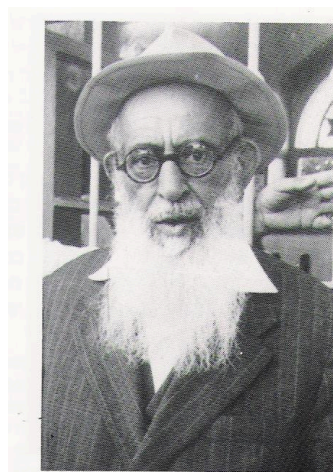
מולא יוסף גרג'י

מולא אשר גרג'י

מולא בנימין גרג'י

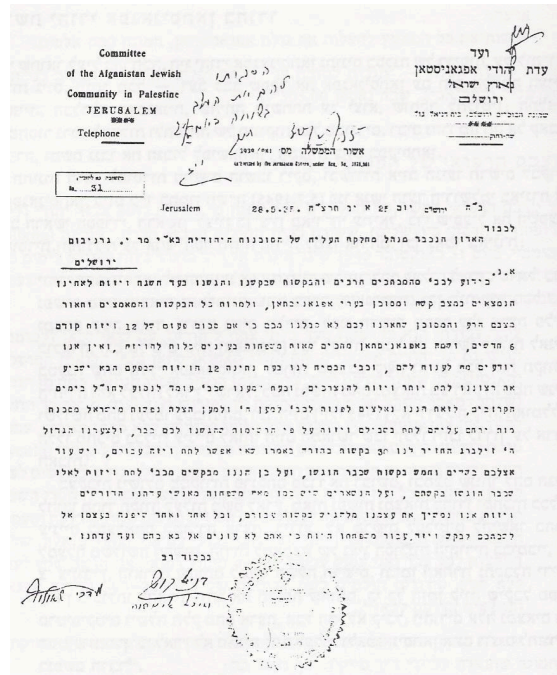
מולא יהושע עמרם

מולא יעקב סימן-טוב

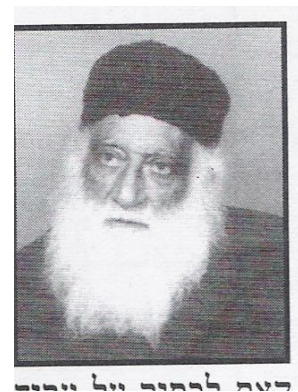

מולא דניאל גול

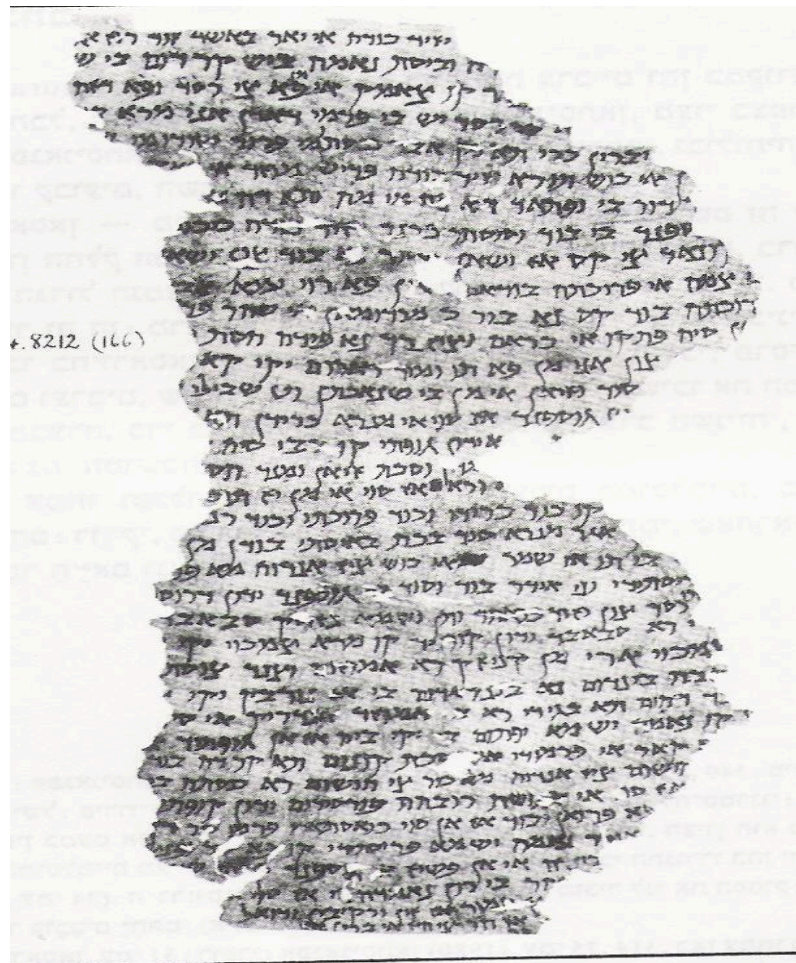

איגרת מ-28.5.35 בחתימת של דניאל גול ומרדכי שאולוף למנהל מחלקת העלייה יצחק גרינבוים על התעלמות הסוכנות ממצבם של יהודי אפגניסטן.

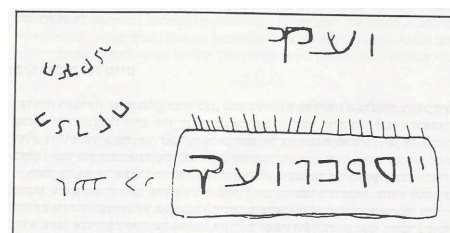
גרינבוים כותב בשולי המכתב: 'הסברתי להם את המצב בשיחה'

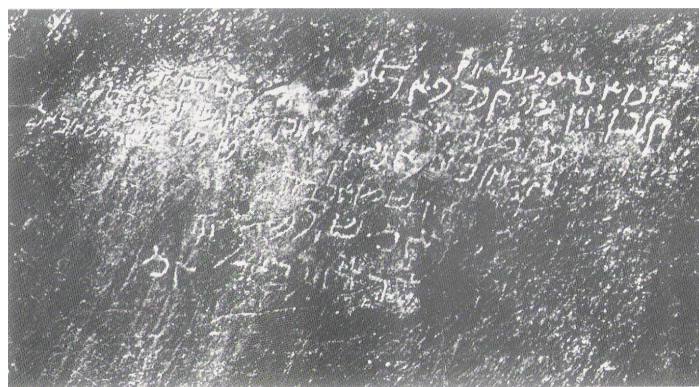
מולא אבא גול

העדות הכתובה הראשונה של הלשון הפרסית החדשה מהמאה השמינית, כתובה בפרסית-יהודית באותיות עבריות מזרחיות. המוזיאון הבריטי

כתובות עבריות על גלוסקמאות שנתגלו בביראם-עלי, כ-25 ק"מ מזרחית לקרן, כיום מארי בטורקמניה

כתובות סלע מטאנג-י אזאו על דרך המשי, כנראה מן השנים 752-753 לספירה

מצבה (3 חלקים) על קברו של אלישע בן משה יוסף מפירוז-קו

מיום כ"ד בשרי 1510 למניין השטרות – 26.9.1190

מצבת השר והטפסר

משה בן אפרים בצלאל משנת 1320 (?)

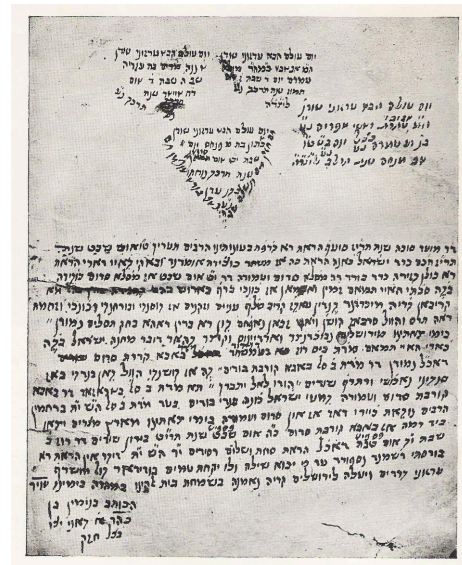

בית תה אפגני. בחזית התמונה צייד ובידו בז-צייד ורובה.

מימין: חג' אדוניה הכהן וחג' יחזקאל הלוי

שני אנוסים שבדרכם ממכה הקימו בתי-כנסת בגבעת שאול הבוכרית

פרשת גירושם של יהודי הראת בט"ו בשבט תרי"ז (1857)

מועלית בפרסית-יהודית על-ידי בנימין בצל – אחד המגורשים

המורה נפתלי אברהמוב

1905-1968

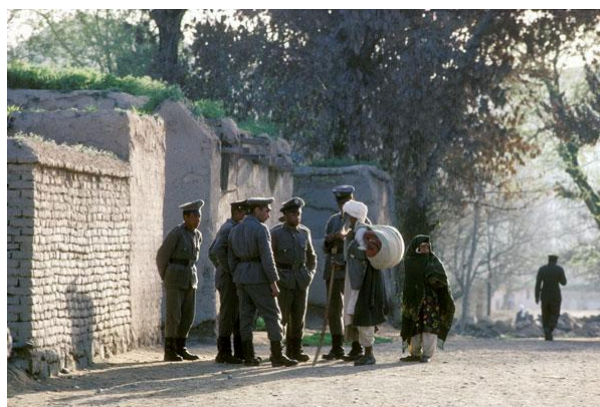

המלך אמנואלה ח'אן

1892-1960

חורבות מצודת הראת

המשטרה האפגנית במדים של המשטרה הנאצית

'גורָה' – עריסת

תינוק עם 'מתקן' לקליטת צרכים. רווחת באיראן, אפגניסטן ובמדינות המוסלמיות של ברית המועצות לשעבר

עם יועצו הצבאי הטורקי ג'מאל פאשה
המלך אמאן אללה (משמאל)

ה'משהדה' (הקוסמטיקאית) מורטת פלומות מן הפדחת
ומדביקה דיסקיות מוזהבות - שיחזור

להקת זמר אפגנית. משמאל: דוהולאק [Doholak] – צמד תופים שעליהם מתוח עור תיש נלבש בחבל על הצוואר. דמבורא
[Dhamboora] – כלי מיתר נפוץ. בעל תיבת תהודה עשויה מעץ תות עליו מתוח קרום הלב של פרה. הגשר עשוי שנהב

שאורכו 99 ס"מ. הרמוניים הודי, מזכיר אקורדיון במראה ובצליל. זרבאגאלי [Zerbagali] תוף חרס דמוי כד אורכו 40 ס"מ וקוטרו 20 ס"מ

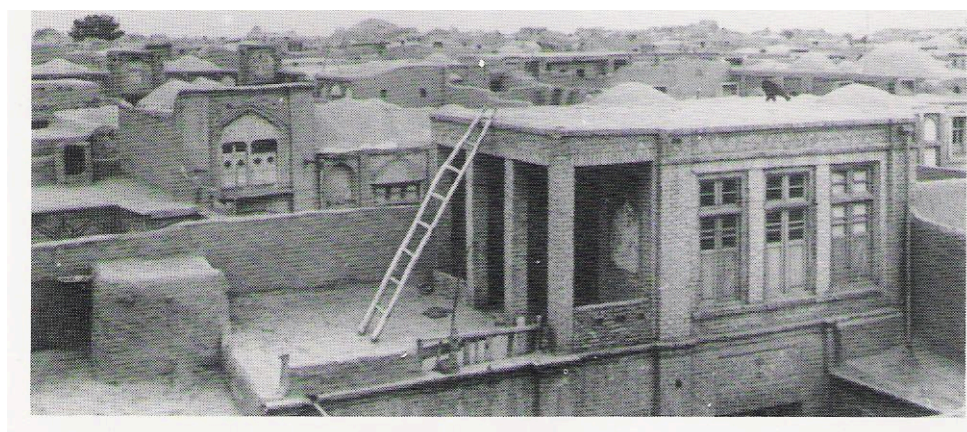
'בן שואב המים' כבש את
כס המלכות לתקופה קצרה (1929)
עד שנהרג

מחמד נאדיר שאה

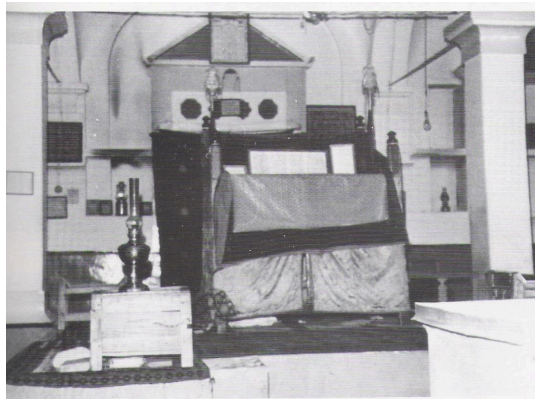
מחמד האשים ח'אן
ראש ממשלה מלכותי ופרו-נאצי

מבט מגג בית-הכנסת אל גגות בתי היהודים בעיר הראת (1973).

הראת. (שמאל) חצר הבית היהודי. פינת בישול ואיחסון (1973); (ימין) רחיצת כלים ליד בור המים שבחצר. בשמאל התמונה מעשנת 'קאליון' (תצלומים – מוזיאון האדם, פאריס)

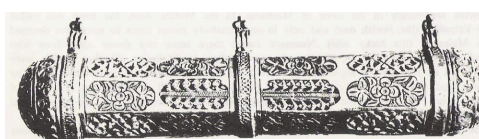
בית הכנסת מולא שמואל – התיבה וההיכל פונים מערבה לעבר ירושלים.
מתוך: הנגבי-יניב בית הכנסת.

סבי מולא חנוכה הוציא לאור את שני הפיוטים האלה בלשון פרסית יהודית ויצא איתם למרכז אסיה בשנת 1902 בשליחות ועד העדה הבוכרית

שוט ל'סדר מלקיות', עשוי מעור שור וחמור יחדיו, כדבר הכתוב:
'ידע שור קונוהו וחמור אבוס בעליו' (ישעיהו א, ג)

תכשיטי קמיעות להריון

ימין: 'תאלסאם גארדאן' (קמיע תליון); שמאל: 'תאלסאם באל' (קמיע אצעדה לזרוע); למטה: 'נבשתה' (כתובים)

עריסת תינוק 'גַּרְה'. התינוק נקשר כשהפלג התחתון ערום.
באוזבקיסטן מצמידים לתינוק עד היום שפופרת עץ, מיוחדת לבן או לבת, לפינוי נוזלים

התינוק נכרך בחיתולים עד גיל מאוחר יחסית

המדרש של מולא יהושע עמרם (מימין) בהראת. סיעו לו מורים צעירים ששימשו כליפא (מורה זוטא)

תמונה נדירה בת זמננו:

בנות לומדות לקרוא והמלמד הוא מולא

ראש סוכר כאות להסכמה

כתובה מהראת אפגניסטן משנת תקע"ג (1813).

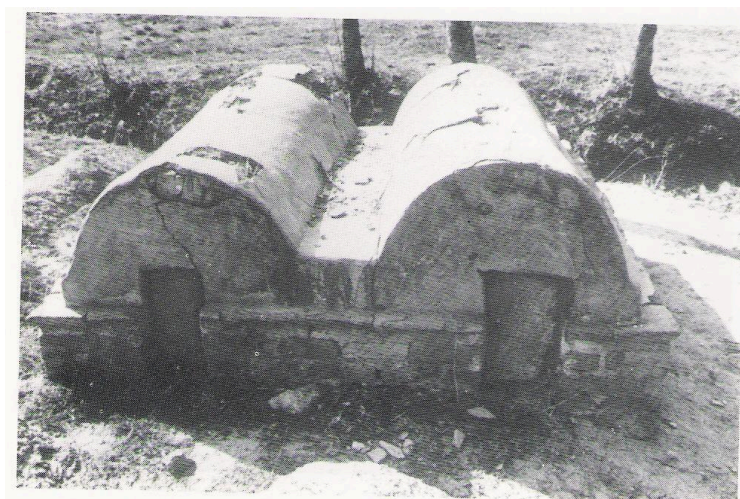
החתן: ראובן בן חנניא. הכלה: שרה בת דוד.

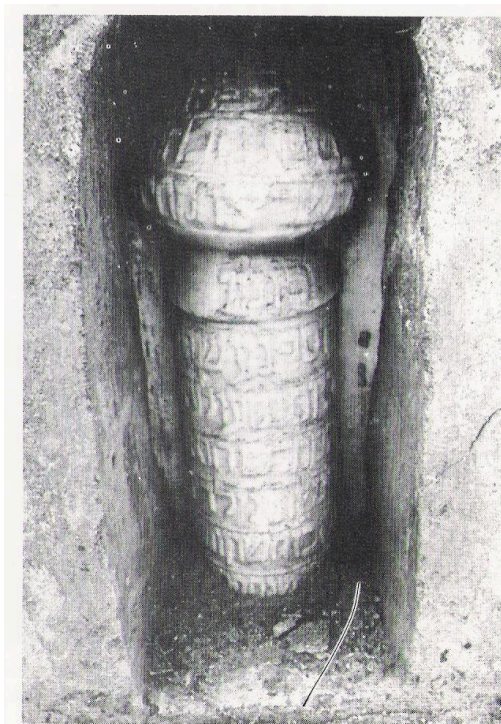
מאוסף הכתובות של בית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי. מס' 424

הכתובה נכתבה 27 שנים לפני ההגירה של אנוסי משהד

הכלה מובלת לבית החתן. שמחה עד הגג...

למעלה: צמד קברים בהראת עם צורת קבר ומצבה. במרכז (ימין): מצבה יוצאת דופן – גליל ובראשו כיפה (הראת 1973);
 (שמאל): ציון על קברה של מרים בת יהודא (הראת 1973); למטה: מראה כללי של בית העלמין היהודי בהראת (1973). היו
 שהסתפקו בתלוליות עפר.

טקס הלוויה של אחד מנכבדי העדה בקאבול. פניו של הנפטר גלויים, על התכריך הושמו פרחים והילדים וכמה מן המבוגרים מחזיקים בידם נרות דולקים. נפטרים מקאבול הובאו לקבורה בהראת המרוחקת כ-950 ק"מ

מוחמד זאהיר שאה

(קאבול 1914-2007)

[illegible]

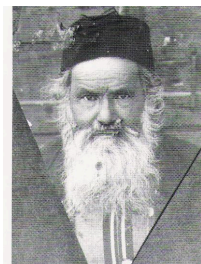
אך לא נקפו אצבע להצלת המגורשים

A portrait of a man with a full, grey beard and mustache, wearing a dark fur hat. He is looking slightly to the right of the viewer. The background is a plain, light color.

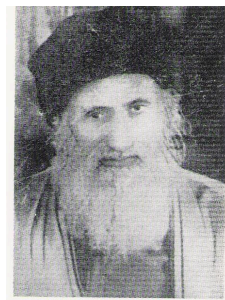
הרב אברהם יצחק הכהן קוק
(לטביה 1865- ירושלים 1935)

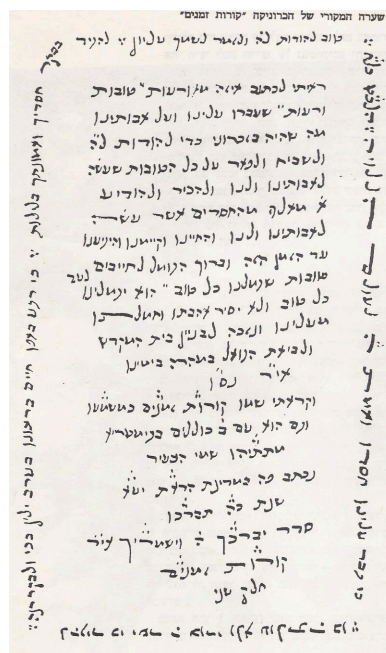
רפאל יהושע-רוז,
מורה דרך ומספר עממי

מולא בנימין גול שאולוף

מולא מתתיה גרג'י

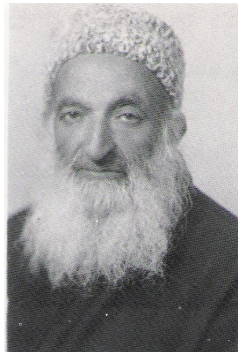

השער המקורי של הכרוניקה 'קורות זמנים'

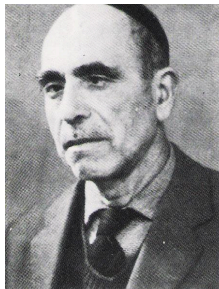
מאת מולא מתתיהו גרג'י

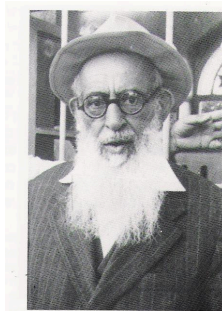
מולא יוסף גרג'י

מולא אשר גרג'י

מולא בנימין גרג'י

מולא יהושע עזרם

מולא יעקב סימן-טוב

מולא דניאל גול

Committee
of the Afghani Jewish
Community in Palestine
JERUSALEM
Telephone

ועד
יהודי אפגניסטאן
בירושלים
סניף הבריית ויזמל: 28.5.35
פירוק: 28.5.35

אשר המסעלה: 28.5.35
מאמר: 28.5.35

Jerusalem 28.5.35

לכבוד
הארון הנכבד מנהל מחלקת העלייה של המועצה היהודית בא"י, גרינבוים

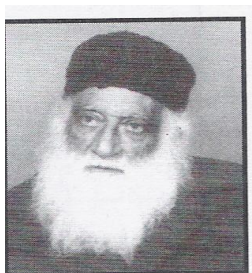
ישראלים

א.נ. כ' ידוע לכב' מהמכתבים הרבים והבקשות שנקטנו ומתקנו בעד חשנה ויזום לעתיד
הנמצאים במעב קטן ומסוכן בערי אפגניסטאן, ולמרות כל הבקשות והמאמצים וחאור
בעבם הרע והמסוכן האחריו רכס לא כללנו מכם כי אם סכום זעום של 20 ויזום קודם
6 חרשים, וזמם באפגניסטאן מהמים סאוח מנחזה בעינים כלוח לחיזות, ואין אנו
יודעים מה לעשות להם, וכב' המביח לנו כמה נתינה של חזיונות הנקטם המא יבטיח
אם רצוננו להם יותר ויזום להנצחיהם, ובעד יענונו סכ' עומד לנכסו יחולל בימים
הקרובים, לואח הננו נאלצים לעזרה לכב' למען ה' ולמען הצלה נשכח מייחאל מסכנת
רוח ירחם עליהם להם בסכנים ויזום על פי הרכיכות מהנשנו להם כב', ולעצמנו הנדול
ה' ויכבדו החזיר לנו סך בקשות בהודי באמרו מאי אפשר להם ויזם עכורים, ויס עוד
אצלכם כהרים וחמש בקשות שנו חונסו, ועל כן חננו מקשים מכב' להם ויזום לאילו
סכר חונסו בקשתם, ועל הנסארים הים כחו מאי מהפחות מאנסי עיתנו הרורשים
ויזום אנו נמסידן את עצמנו מליגים מסדות טובים, וכל אחד ואחד חישנה בעצמו אל
למכתבם דבק ויזום, שבו מהפחות חיוח כי אהם לא עונים אל בא כהם ועד עתה.

נכבד רב
דניאל גול
מולא דניאל גול

איגרת מ-28.5.35 בחתימת של דניאל גול ומרדכי שאולוף למנהל מחלקת העלייה יצחק גרינבוים על התעלמות הסוכנות
ממצבם של יהודי אפגניסטן.

גרינבוים כותב בשולי המכתב: 'הסברתי להם את המצב בשיחה'

רבי יהודה לייזרעביץ

מולא אבא גול

מטבע זהב מסוגדיאנה משנת 250 לפנה"ס עליו מוטבע דיוקנו של המלך הסלווקי דיאודוטוס

גבר קושאני בלבוש המסורתי של טוניקה ומגפיים.

המאה ה-2 גאנדהארה

ה'ארק' – ארמון החורף של האמיר
במקורו היה מקדש זורואסטרי

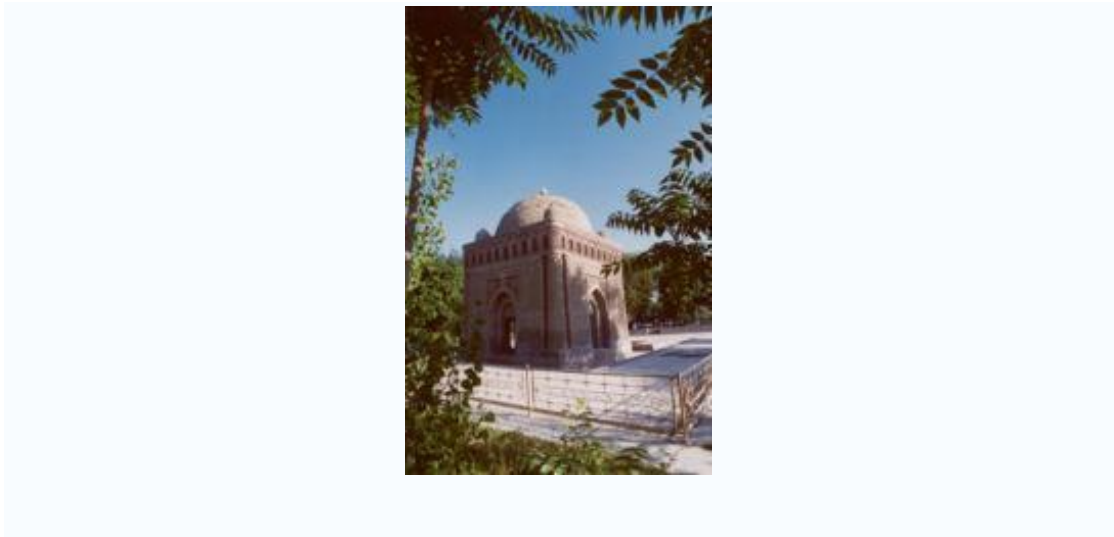
כפות רגליו של בודהה בטרמז

אחת הסטופות הבודהיסטיות בטרמז

מינרט יארקורגאן (Jarkurgan).
בנייה אמנותית באריחים (כנראה מאה 10)

המזוליאון של איסמעיל סמאני (892-943) בבוכרה

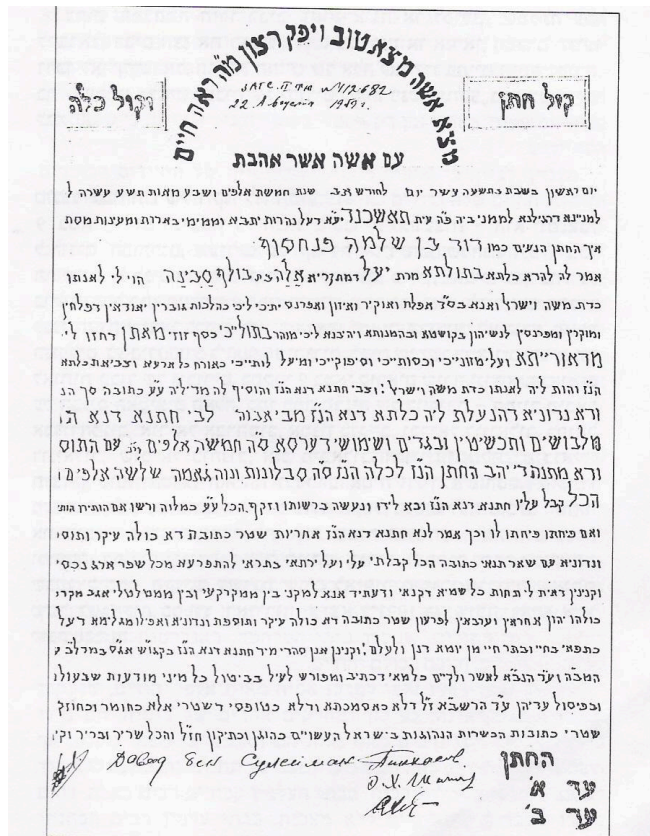
כתובה על קלף מעור צבי. בוכרה מיום ב' בניסן תרמ"ח (1888). החתן: ציון בן דוד [בחתומה הוסיף: 'סופר בבלי'] הכלה: מרים בת סולימאן. עדים: צעיר יעקב שו"ב [שוחט ובודק] ס"ט [סימנא טבא]; צעיר משה הכהן בן מלה הכהן.

סאמאר א-דין אמינוב
צאצא ל'צ'לה' בסמרקנד

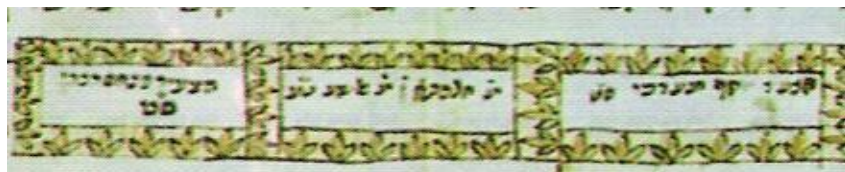

נתן דוידוף ובני ביתו בשנת 1916. ההשפעה הרוסית בולטת לעין

כתובה על דף מחברת. החתן: דוד בן שלמה פנחסוף; הכלה: יעל-אלה בת בולף סבינה

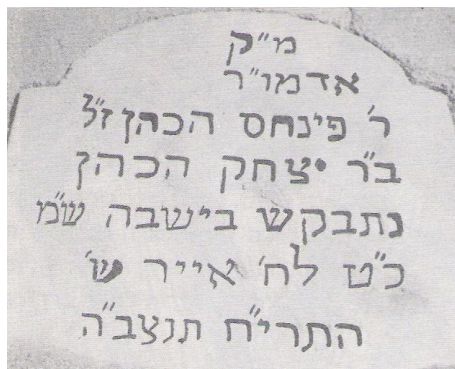
טשקנט, י"ט באב התשי"ט (23 באוגוסט 1959)

מיימין: 'הצעיר יוסף מערבי ס"ט'; 'מולא חלפתא בן מולא אלישע ס"ט'; 'הצעיר פנחס הכהן ס"ט'.

עדים על כתובתו של ראובן בן בנימין עם בח"ל טובה בת משה,

שלישי בשבת, כז' בכסליו התקע"ז (1816) [רבין-זרח כוכב מיעקב]

מצבת קברו של ר' פנחס הכהן ("הגדול") ז"ל בן רבי יצחק הכהן מבגדאד, עליה נכתב:

"מ"ק [מקום קבורת] אדמו"ר [אדונו מורנו ורבנו] ר' פינחס הכהן ז"ל ב"ר [בן רבי] יצחק הכהן. נתבקש

ביש(י)בה ש"מ [של מעלה] כ"ט לח' [לחודש] אייר ש' [שנת] התרי"ח (1858)

תנצב"ה [תהיה נשמתו צרורה בצרור החיים] (פוזיילוב-מבוכארה לירושלים)

בתי חימר ב'מחלה' – השכונה היהודית בבוכרה

סוכה בימי מלחמת האזרחים בדושנבה בתג'יקיסטן (חוץ ופנים).

הסוכה הוקמה מתחת לקורת גג משום מראית עין של נוכרים (סוכות תשנ"ג - 1992)

הנהגת הקהילה בבוכרה (1992). יושבים (מימין): פרופ' פיטר פנחס ניאזוב (ראש הקהילה בטשקנט, שליווה

את המחבר במסעותיו בקהילות אוזבקיסטן), המחבר וראש הקהילה

יהודייה בוכרית בשאהר-י סבז מגישה למחבר מצות שאפתה בתנור חימר (פסח תשנ"ב-1992); שמאל:
תנור חימר לאפיית מצות ולפניו מתקן ('דיק-י צ'ודן') להכנת פלוב. יהודים אפו מצות בחצר ביתם גם תחת
המשטר הסובייטי [שאהר-י סבז 1992]

הקלאנר גרישה (גבריאל) קקזנוב,
ראש הקהילה בנמנגן (1992)

בית הכנסת באוקצ'י-טשקנט. המבנה נחרב ברעידת האדמה בשנת 1966
(ראה בן-דוד-יזמים כלכליים, עמ' 144)

תלמידי הח'אמלא [ה'חדר'] בבוכרה בשנת 1880. התלמידים מגודלי פאות בסגנון תימני. האם סגנון זה נשמר עדיין בהשפעתו של השד"ר הצפתי ממוצא תימני ר' זכריה בן מצליח משלהי המאה ה-18? האם בנות למדו לצד בנים או צורפו לתמונת המחזור?

1993: כמאה נערים בוכרים נפשו באווירה דתית במחנה קיץ בהרי צ'ימגן (ליד טשקנט), שמעו משגריר ישראל ומן המחבר על עלייה, על ירושלים בירת ישראל ועל שכונת הבוכרים שהוקמה על-ידי אבות אבותיהם. נתקבלנו בשירת 'התקוה'. במהלך השנה למדו הנערים בבתי-ספר ממלכתיים ואחר-הצהריים למדו עברית ויהדות

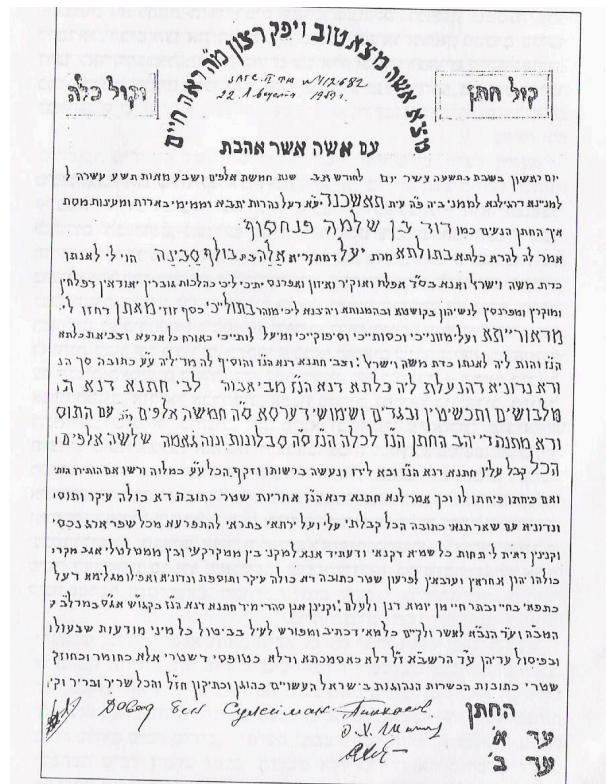

נוסח זהה לפתיח של כתובה מס' 1 מצאנו גם בכתובה משנת תקע"ז (1816)³ עליה חתומים ר' יוסף ממן מערבי ותלמידו ר' פנחס הכהן ור' חלפתא בן אלישע. ראה גב העטיפה אצל

³ ראה גב העטיפה: רבין-זרח כוכב מיעקב.

רבין-זרח כוכב מיעקב. הנוסח המיוחד הזה 'ולאדוננו ראש הישיבה של גולה' מעורר את השאלה אם הנוסח הובא על-ידי חכמים בבליים שהשתקעו בבוכרה [חכם אליהו מבגדאד?] או שמדובר בשריד של נוסח בבל שרווח במרחב הזה קודם שהתאזרח הנוסח הספרדי ביוזמת השד"רים. ואולי זו עדות לקשר הקדום שבין ישיבות בבל ליהודי המרחב שהיו סמוכים על שולחן של ישיבות סורא ופומבדיתא.

כתובה מס' 2

כתובה בנוסח מסורתי, נכתבה בדיו על דף נייר. החתן דוד בן שלמה פנחסוף עם בחירת לבו יעל בת בולף סבינה (טשקנט, יום ראשון בשבת י"ט באב התשי"ט, 23 באוגוסט 1959). על התעודה מופיע גם התאריך הלועזי 22 באוגוסט 1959, שהוא יום שבת. נראה שהאירוע התקיים במוצאי שבת או שביום שבת נערכו הנישואים האזרחיים לפי המקובל בחברה הסובייטית. החתן התחייב על 5,000 רובל, כנראה כסגולה נגד עין רעה. החתן והעדים חתמו באותיות קיריליות.

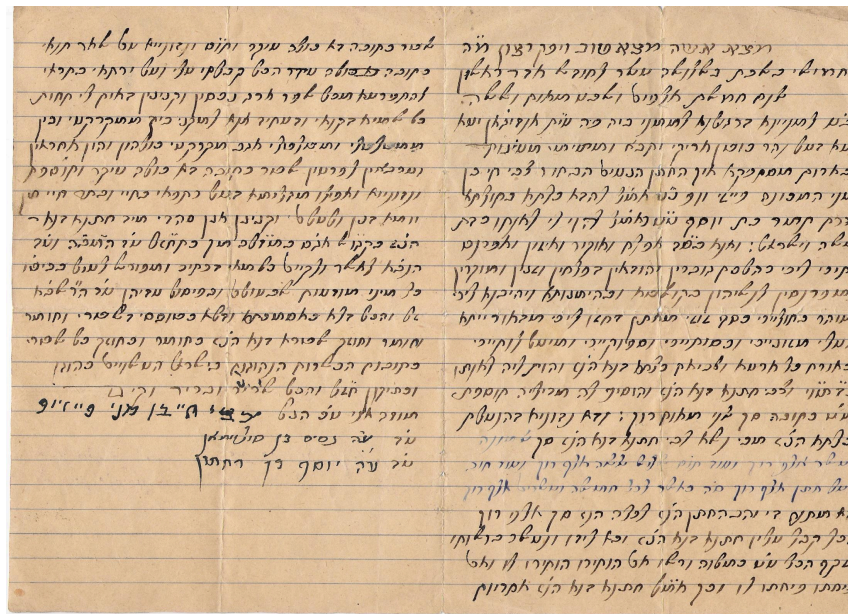
כתובה מס' 3

בשמי בשבת באחד יום למחנה אלול שנת חמשת אלפים ושש
מאות ותשעים ושנים לצדיקת עולם למוטא דרבינו למחנה
בית פה ע"ה קוקאנז יע"ה דעל גדות יתבא ומימי פלרות ומעיינות
מסתפקא מקדמות תנעים ראובן בן אבא שלום מתתוף אמר
לה להרא פתח פתח מרת רבקה בת מנחם חכמוף הוי
לי לאמתו פדת משה וישראל ולום פסיעתא דשמיא אפלת ולוקיד
וליצון ולפרנס יתבי ליבי כהלכת גוברין יהודאין דפלחין וזנין ומורק
ומפרנסין לנשיהון בקושטא ובהמנותא ויתביב ליבי מוהל בתלייכי
פסק עזי מאתן דחזן ליבי מדאורייתא ועל מזונייכי וכסותיכי וספקי
ומיעל לנתייכי פאורח כל ארעא וצבאת כלתא דא ה"ה ונתת לה
לאמתו כדת משה וישראל : וצבי חתא דא ח"ה והנסיף לה מריגה
תוספת על עיקר פתובה סך
ודא נדושה לה העלת לה כלתא דא הנז מבי אבא לבי חתא
דא ח"ה

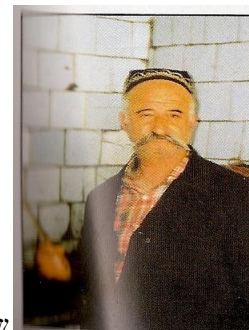
ודא מתנה די יהב החתן ח"ה לפלה ח"ה סך

הכל קבל עליו חתא דא ח"ה ובא ליח ונעשה ברשותו וזקף הכל על עצמו פמלוק
ודאו לה מתתו מתתו לו ולם פחתה פחתה לו וכך אמר לנ חתא דא ח"ה
אחריות שטר כתובה דא כולה עיקר ותוספתא ונדושה ע"ה שאל תנאי פתובה
הכל קבלת על ועל ירתלי בתרלי להתפרעא מפל שפר חרנ נסחין וקנין
דלית ל תחות כל שמיא דקנאי ודעתא חנא למקנא בין ממקדקע ובין
ממטלטל וממלטל לגב מקדקע פלמון יהון אחרלין וערבלין לפרעון
שטר כתובה דא פולה עיקר ותוספתא ונדושה ולפילא ומגלימא דעל
בתפלי דחיי נכתב מו מן ומא דא ולעלם וקנין חנא סקדי מיד חתא
דא ח"ה בקנא חג' במד' ע"ה ממב' וע"ה חנא לאשר ולק"ה
כל חלי דכתב ומפורש לעיל בפיוט כל חנא מודעות שבעולם וצפי
עדיק ע"ה חש"ה ז"ל דלא פלסמכתא ודלא פנופסי דשטרי חלל
פחומל וכחוזק כל שטרי פתובית הפשמות חתונות בישראל
העשויים פחומל וכחוזק חכמינו ז"ל והכל שריר ובריר וקנין

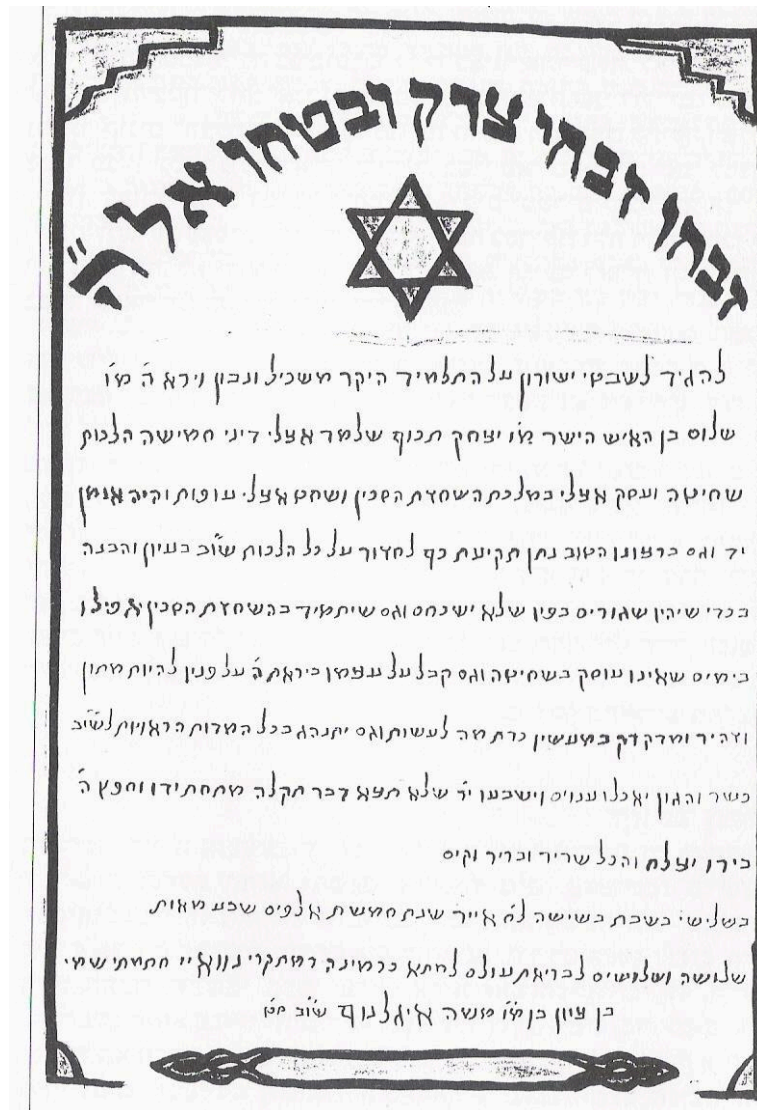
טיוטת כתובה [לא חתומה. סכום הכתובה והמתנות של החתן נותרו ריקים] מקוקנד בעמק פרגאנה.
נכתב על דפי מחברת באותיות עבריות מזרחיות. הכתובה מיום שישי, א' באלול תרצ"ב
(2.9.1932). החתן: ראובן בן אבא שלום מתתוף; הכלה: רבקה בת מנחם חכמוף. איני יודע אם
החופה בין השניים התקיימה או שהוכן עותק חדש של הכתובה.

הכתובה נכתבה על דפי מחברת בכתב עברי מזרחי מאנדיז'ן (עמק פרגאנה)
 מיום חמישי, י"ג באדר א' התש"ו (14.2.1946). החתן צבי חי בן מני פייזיוף.
 הכלה תמר בת יוסף כאמל. העדים נסים בן סולימאן ויוסף בן רחמן.

שוחט בקהילה בבוכרה (1992)

הסמכה לשחיטה

הרב חזקיה הכהן רבין-חיימוף, חתימתו וחותמו (ראה רבין-זרח כוכב מיעקב)

'ישיבה' – סעודת מצווה, קריאת 'זוהר' והרמת כוסיות לנשמת הנפטר

ט' באב יום צום וזיכרון חללי המלחמה – חלק מפנינת הנצחה בבית העלמין הבוכרי של טשקנט

[illegible]

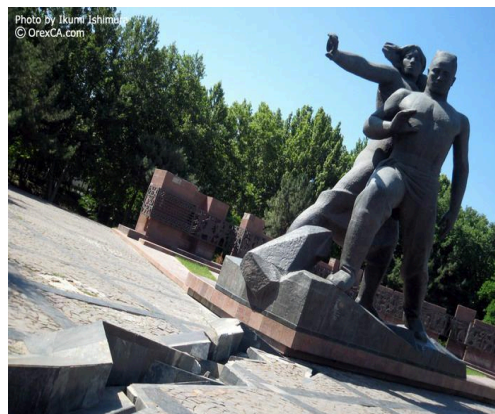
זעקתו של אליהו לולו הכרמלי בקונגרס הציוני הי"ט בלוצרן

[illegible]

תעודת חייל של ישראל אגאג'אן נעמת

'ספינת המדבר'

טשקנט – 'אנדרטת האומץ' לרעש שפקד את טשקנט (1966)

בית האופרה על-שם עלי-שר נבואי

תמשיח קיר מאפרוסיאב. שיירה על דרך המשי. פנים שמיות

מוזוליאון גור-י אמיר [-קבר האמיר]. כאן נקברו תימור לנג וכמה מנכדיו

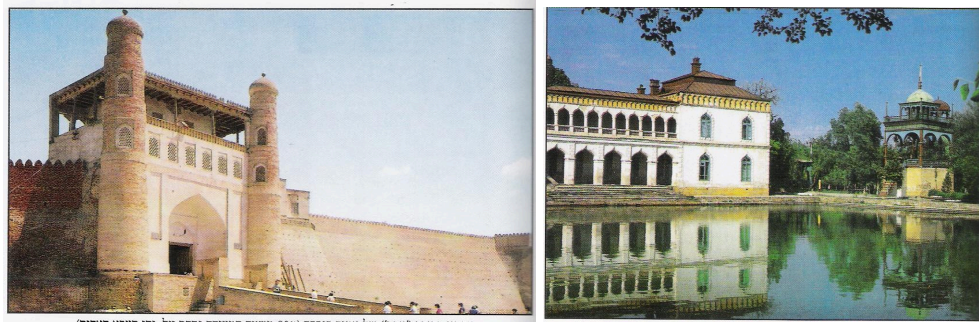

סמרקנד. הרגיסטן.

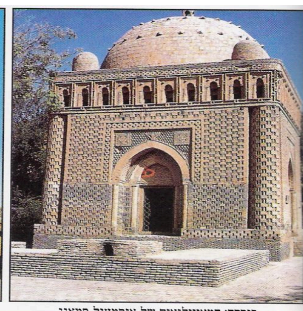
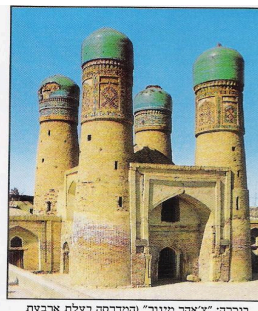
משמאל לימין: מדרסת אולוג בג, מדרסת הזהב ומדרסת האריות

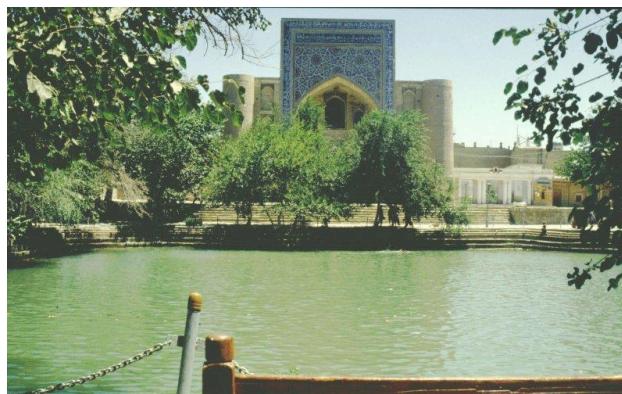
מצפה הכוכבים של המלך אולוג בג

ימין: ה'ארק' – ארמון החורף. מכאן צפה האמיר בהוצאות להורג; שמאל: ארמון הקיץ.

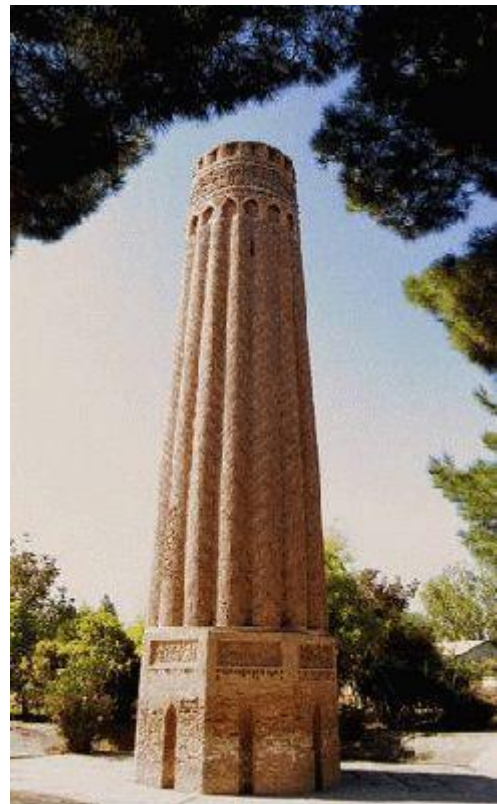
ימין: מוזוליאון איסמעיל סמאני. מרכז: ה'צ'אהר מינאר'. שמאל: צ'שם איוב – מעין איוב

לאב-י האוז (שפת הברכה) מוקד החיים בבוכרה

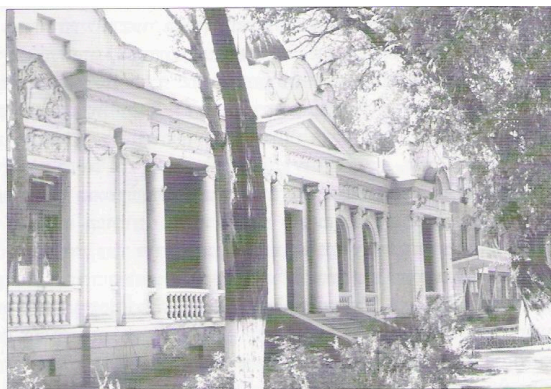
חורבות מצודת קאמפיר טפה (Kampir Tepe)

מינרט ז'רקורגן – 1108-9 (Djarkurga)

פסלי בודהה עם יסוד הלניסטי. המוסלמים חיבלו בפניהם של הפסלים המוקפים בהילה

בית המשרדים של נתן דודוף בקוקנד, כיום מכון הנפט (מתוך דוידוף-יזמים כלכליים)

שמאל: (1) בדי משי וסטין ססגוניים; (2) חיסול התולעת מתוך הפקעת; (3) אריגת שטיחים בעמק

צ'אדור. ידוע גם בשמות נוספים:

חיג'אב, פאראנג'ה

ראש הקהילה בפרגאנה ציון אלישייב, בתו ונכדתו.

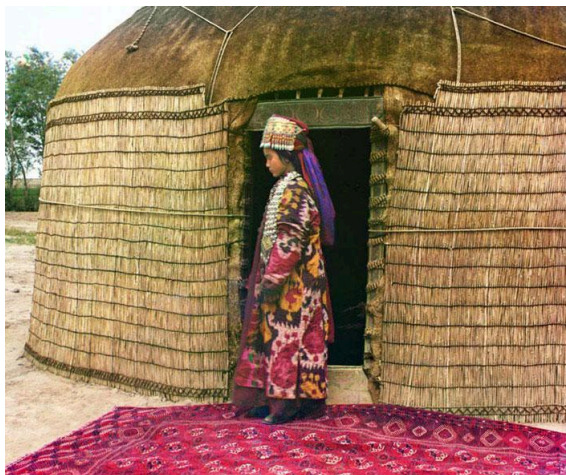

ימין: הרי פאמיר מתנשאים עד 7,495 מ' מעל פני הים; שמאל: גשר על אמו-דאריה ליד ח'וג'נד

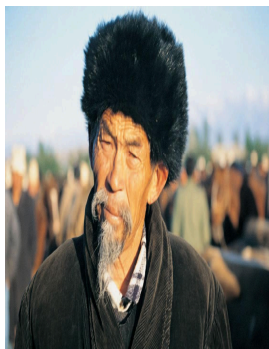
משפחת נוודים ליד יורטה קירגיזית

יורטה טיפוסית במרכז אסיה. הגג מוגן בפרוות יאקים

בישקק – הרים סביב לה

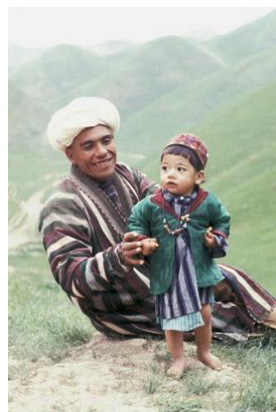
דיוקן של זקן קירגיזי

איסיק-קול – מבט מן החלל. סביבו רכס טיאן-שן

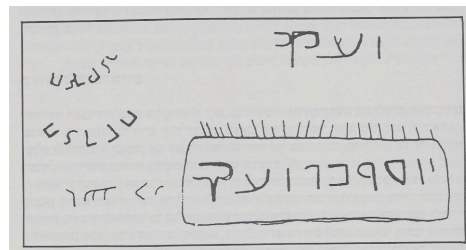
כנסייה פרובוסלבית בקארא-קול.

אב ובנו הטורקמנים

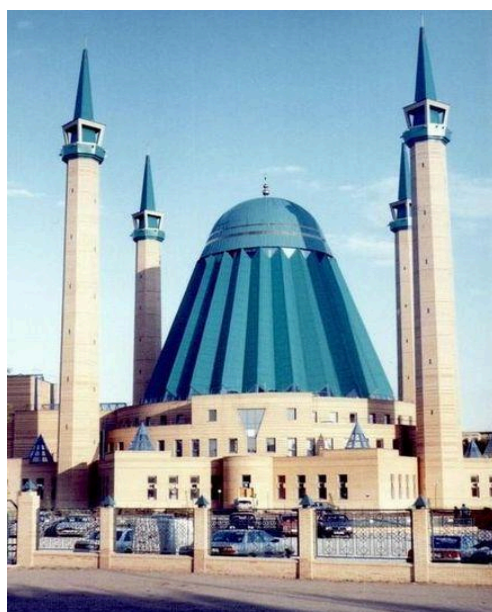
סב, בתו ונכדיו בטורקמניה

כתובות עבריות שנתגלו בבאיראם עלי מן המאות ה-5-7

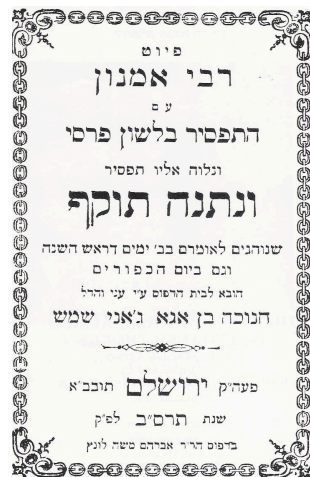
אורגות שטיחים טורקמניות

מסגד סוני בפאבלדור (Pavlador),
350 ק"מ צפונית-מזרחית לבירה אסטנה

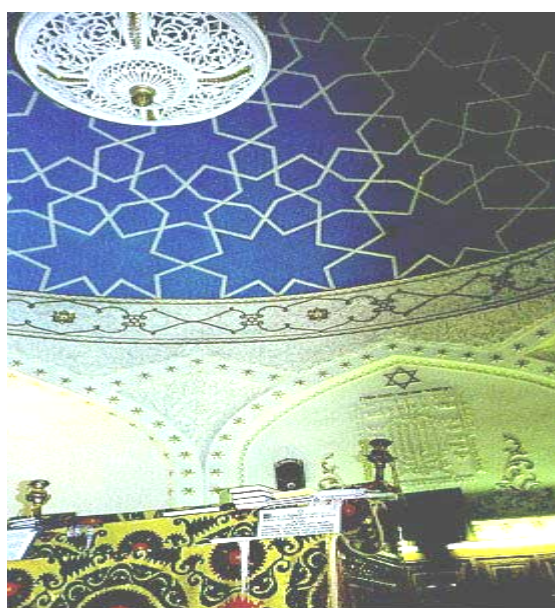
מראשי הקהילה בדושנבה (1992). העירייה הרסה את בית-הכנסת ב-2006

מולא מתתיה חנוכה ויצירותיו

בית ספר יהודי בסמרקנד, 1905

בית-כנסת 'גומבאז' בסמרקנד

נערות יהודיות בבוכרה - ראשית המאה ה-20

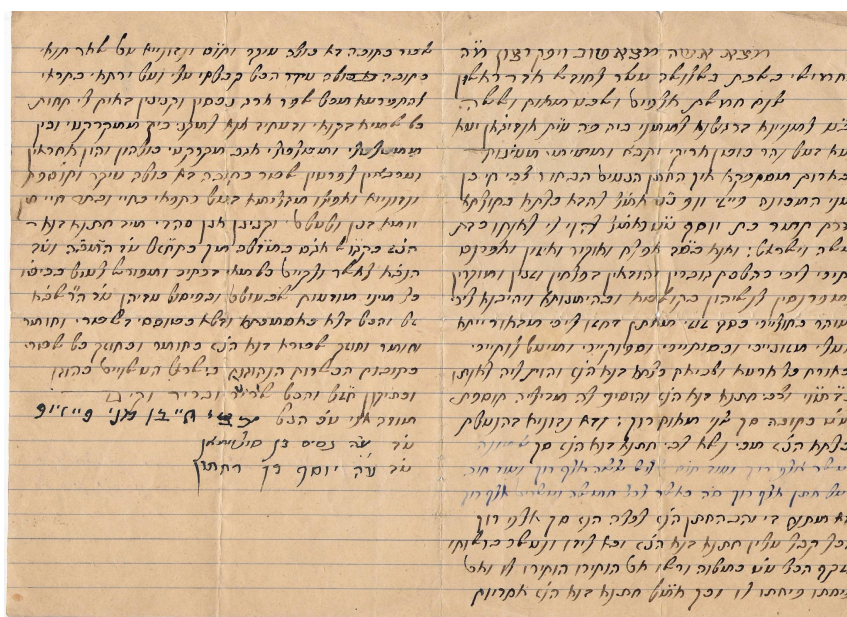

ביקור בבית-הכנס

הרב היגר לאמריקה בשנת 1907. בשנת 1907, במסגרת טיולו בארץ ישראל, נפגש עם הרב הראשי של תל אביב, הרב יצחק אייזיק ווייס, ונשא את שמו. לאחר שראיתי שבבוכרה, שבה עורכים את ברית המילה בשעת בוקר מוקדמת (כדי לקיים את 'וישכם אברהם בבוקר'), המוהל השתמש בתער חלוד למילה ובמגן עשוי קרטון וסיכן את חיי הנימול שאיבד דם.

הא

כתובה על דפי מחברת מאנדיז'ן (עמק פרגאנה) מ"ג באדר א התש"ו (14.2.1946).

החתן צבי חי בן מני פייזיוף. הכלה תמר בת יוסף כאמל

מסורת של מחול וזמר שהיה במרכז התרבות הבוכרי

ה'לפיושקה' – עמי מרכז אסיה מייחסים קדושה ללחם.

עמי האזור נשבעים בלחם ולעולם לא יניחו אותו הפוך

פליטים יהודיים מפולין נמלטים לשטח הכבוש בידי הסובייטים, 1939

הנפח שאה מחמודוב ('אנוש קורצ'ק האוזבקי') ואשתו אימצו את ילדי העקורים

נוער יהודי מצאצאי העקורים לומד עברית לקראת עלייתו ארצה

צאצאי העקורים שומעים לראשונה על החיים במדינת ישראל (1992)

אחרי 70 שנות קומוניזם וניתוק מיהדות מסיבים העקורים וצאצאיהם לשולחן סדר פסח ראשון (1992).

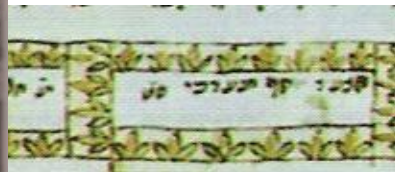
יהודים מטשקנט חוזרים לביתם בתום המלחמה, 1946

תלמידי הח'אמלו [ה'חדר'] בבוכרה בשנת 1880. התלמידים מגודלי פיאות בסגנון תימני. האם סגנון זה נשמר בהשפעתו של השד"ר הצפתי ממוצא תימני ר' זכריה בן מצליח משלהי המאה ה-18? האם בנות למדו לצד בנים?

תלמידים בתלמוד תורה.
מראה התלמידים שונה

מימין: 'הצעיר יוסף מערבי ס"ט'; משמאל: 'הצעיר פנחס הכהן ס"ט' חתימת ידם על כתובת ראובן בן בנימין עם בח"ל טובה בת משה, שלישי בשבת, כז' בכסליו התקע"ז (1816)

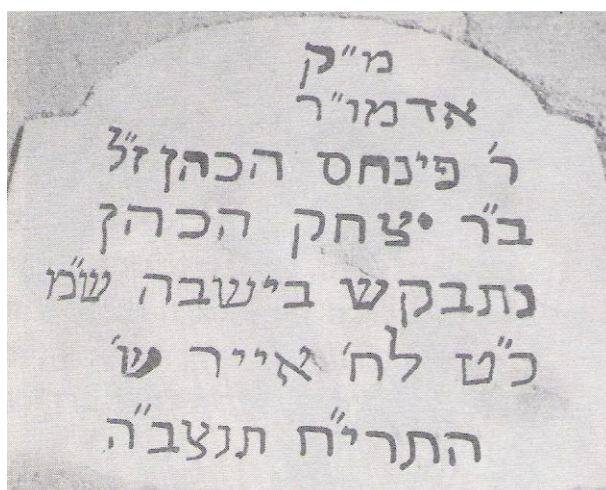
ר' שלמה באבאג'אן קאבולי (פינחסוף)

קאבול תר"ה (1845) – ירושלים תרפ"ח (1927)

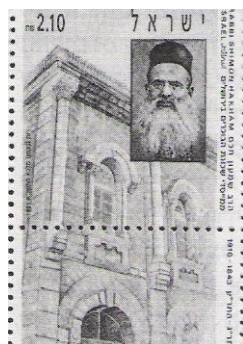

ר' פנחס ("הגדול") בן חכם ר' יצחק הכהן מבגדאד

(בוכרה תקמ"ח-1788 – תרי"ח-1858)

מצבת קברו של ר' פנחס הכהן ז"ל בן רבי יצחק הכהן (התרי"ח-1858)

מימין: בול שמעון חכם על רקע 'בית המשיח' בשכונת הבוכרים בירושלים; שער התרגום ל'אהבת ציון' למאפו
ודיוקנו של המתרגם שמעון חכם

ר' שלמה מוסאיוב

בוכרה תרי"ב (1852) – ירושלים תרפ"ב (1922)

ר' שלמה מוסאיוב

אהרון קנדין-קנדינוב הכהן – האיש שהאמיר אהב ושנא

בוכרה/בגדאד תקפ"ב (1822) – ירושלים תרס"ט (1909)

אהרון קנדין-קנדינוב הכהן

ר' חזקיה הכהן רבין (חיימוף)
בוכרה תרל"ב (1872) - ירושלים תש"ה (1944)

הרב חזקיה הכהן רבין-חיימוף

**חי יששכרוב – סגן שר הביטחון, איש 'ההגנה' ומראשי
'הרכש'**

(סמרקנד 1903 – חיפה 8.11.1949)

חי יששכרוב

מרדכי בצ'אייב (מוחיב) – סופר ומשורר

מרו (מרי) 1911 – ירושלים י"ט באדר תשס"ז-9 במארס 2007.

המשורר והסופר מרדכי בצ'אייב (מוחיב)
מחזיק בידו גיליון של 'רושנאי' ('האור')
תצלום מסוף שנות ה-20

אברהם עמנואלי (פילוסוף) - ציר בקונגרסים ציוניים

סמרקנד, י"ח בשבט תרנ"ה (1895) – נתניה, כ"ה בתשרי תש"ה (15.10.1945)

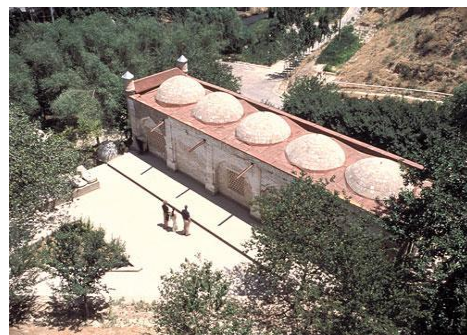
אברהם עמנואלי (פילוסוף)

ה'סופרה' - מפה פרושה על שטיח

הסומאלאק

ימין: קבר הנביא דניאל בסמרקנד במרומי מצוק ולמרגלותיו מעין. שמאל: צופ'ים נושאים כפות ידיהם בתפילה ליד קבר דניאל.

טס 'ציל-קיליט' – טס בעל 40 מפתחות מאגיים

כיסא אליהו הראת, המאה ה-20 מתוך: הנגבי-יניב, אפגניסטאן – בית-הכנסת והבית היהודי, עמ' 81.